

Prancūzija

Nukentėjusių teisės baudžiamosiose bylose - Prancūzija

Būsité laikomas **nukentėjusiuoju**, jei patyrėte žalą (pvz., buvote sužeistas arba jūsų asmeninis turtas buvo sugadintas arba pavogtas ir kt.) dėl įvykio, kuris pagal nacionalinę teisę yra laikomas nusikalstama veika. Jums, kaip nukentėjusiajam, įstatymuose nustatytos tam tikros individualios teisės ikiteisminio tyrimo laikotarpiu, vykstant teismo procesui ir jam pasibaigus.

Prancūzijoje baudžiamąjį procesą sudaro tyrimas ir teismo procesas. Atsižvelgiant į įvykdytą nusikaltimą egzistuoja dvi tyrimo rūšys: **policijos tyrimas**, kurį vykdo kriminalinės policijos pareigūnai, pavaldūs prokurorui, ir **teisminis tyrimas**, kurį vykdo kriminalinės policijos pareigūnai, pavaldūs ikiteisminio tyrimo teisėjui, arba pats ikiteisminio tyrimo teisėjas.

Užbaigus tyrimą, atsižvelgiant į surinktus įrodymus, byla gali būti nutraukta arba perduota nagrinėti teismui. Pastaruoju atveju teismas ištirs surinktus įrodymus ir nuspręš, ar nusikalstama veika įtariamam asmuo yra kaltas. Jeigu nusikalstama veika įtariamam asmuo pripažįstamas kaltu, teismas skiria jam bausmę. Priešingu atveju nusikalstama veika įtariamam asmuo paskelbiamas nekatu ir paleidžiamas arba išteisinamas.

Norėdami surasti reikiamą informaciją, spustelėkite toliau esančias nuorodas

- [☞ 1 - Mano, kaip nusikaltimo aukos, teisės](#)
- [☞ 2 - Pranešimas apie nusikaltimą ir mano teisės tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu](#)
- [☞ 3 - Mano teisės pasibaigus teismiam nagrinėjimui](#)
- [☞ 4. Kompensacija](#)
- [☞ 5 - Mano teisės į paramą ir pagalbą](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. **Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.**

Paskutinis naujinimas: 07/09/2018

1 - Mano, kaip nusikaltimo aukos, teisės

Kokią informaciją, įvykus nusikaltimui, man suteiks valdžios institucija (pvz., policija, prokuroras), man dar nėra nepranešus apie nusikaltimą?

Jei apie nusikaltimą nepranešama ir apie jį neinformuojamos teisminės institucijos, policija arba žandarmerija, jums nebus suteikta jokia informacija, nes valdžios institucijos nežinos apie nusikaltimą.

Jei teisminės institucijos, policija arba žandarmerija koku nors būdu (išskyrus jūsų, kaip aukos, paduotą skundą) sužinos apie nusikaltimą, būsité kviečiamas atvykti ir pateikti išsamią informaciją apie patirtą žalą ir nusikaltimo aplinkybes, taip pat tuo metu būsité informuotas apie savo teises.

Jei apie nusikaltimą policijai, žandarmerijai arba teisminėms institucijoms pranešite pats, taip pat būsité apklaustas, kai tik pranešite apie aplinkybes, ir informuotas apie savo teises.

Negyvenu ES šalyje, kurioje įvykdytas nusikaltimas (ES ir ne ES piliečiai). Kaip saugomos mano teisės?

Jei esate Prancūzijos pilietis, galite pateikti skundą bet kurioje Prancūzijoje esančioje policijos nuovadoje ar žandarmerijos padalinyje. Jūsų skundas bus nagrinėjamas Prancūzijoje, jei Prancūzijos valdžios institucijos turi jurisdikciją, arba perduotas atitinkamoms valstybės, kurioje įvyko nusikaltimas, valdžios institucijoms.

Jei esate užsienio valstybės pilietis, tapęs Prancūzijoje įvykdyto nusikaltimo auka, galite pateikti skundą bet kurioje Prancūzijoje esančioje policijos nuovadoje ar žandarmerijos padalinyje. Apklauso arba skundo pateikimo metu jums gali padėti vertėjas žodžiu. Apie rezultatus būsite informuotas tinkamu būdu, o jūsų teisės bus saugomos taip pat, kaip ir Prancūzijos piliečių teisės, nes teisės aktuose nustatytos tokios pačios taisyklės dėl aukų informavimo ir jų teisių apsaugos nedarant skirtumo pilietybės pagrindu.

Turite teisę gauti teisinę pagalbą, jei esate Europos Sąjungos valstybės narės arba valstybės, pasirašiusios tarptautinį susitarimą su Prancūzija, pilietis.

Be to, aukos, pateikusios skundą arba liudijančios prieš asmenis dėl sąvadavimo arba prekybos žmonėmis, turi teisę gauti laikiną leidimą gyventi Prancūzijoje, suteikiantį teisę dirbti (išskyrus atvejus, kai aukos buvimas kelia grėsmę viešajai tvarkai).

Kokią informaciją gausiu, jei pranešiu apie nusikaltimą?

Kai pranešite apie nusikaltimą, bus užsirašyti jūsų kontaktiniai duomenys, kad tyrimo metu būtų galima su jumis susisiekti. Taip pat būsite informuotas apie savo teises ir apie tai, kaip galite jomis pasinaudoti.

Aukai teikiama informacija apie tyrimo eigą

Apie tyrimo, susijusio su jumis, eigą galite klausti policijos arba žandarmerijos, prokuroro arba tyrimą atliekančio teisėjo (jei byla perduodama).

Nusikaltimo ir tam tikrų pažeidimų atveju, jei esate civilinis ieškovas, tyrimą atliekantis teisėjas kas šešis mėnesius jus informuoja apie proceso eigą.

Aukai teikiama informacija apie tyrimo rezultatus

Baigus tyrimą, būsite informuotas apie priimtą sprendimą: atmesti, taikyti baudžiamajam persekiojimui alternatyvias priemones, šaukti atsakovą į teismą. Jei byla bus nagrinėjama teisme, būsite informuotas apie įtariamajam pateiktus kaltinimus, posėdžio datą ir vietą.

Aukai teikiama informacija, kai byla perduodama tyrimą atliekančiam teisėjui

Kai pradedamas teisminis tyrimas, prokuroras tyrimą perduoda teisėjui. Tyrimą atliekantis teisėjas privalo jus informuoti, kad buvo pradėtas teisminis tyrimas, kad turite teisę būti civiliniu ieškovu, ir kokia yra šios teisės įgyvendinimo tvarka. Jei esate nepilnametis, ši informacija suteikiama jūsų teisiniam atstovui.

Tyrimą atliekantis teisėjas aukai adresuotame pranešime jus taip pat informuos, kad, jei esate civilinis ieškovas, turite teisę gauti pasirinkto arba jūsų prašymu advokatūros pirmininko paskirto advokato pagalbą, nuroydamas, kad išlaidas turėsite padengti jūs, išskyrus atvejus, kai turite galimybę naudotis teisine pagalba (žr. sąlygas) arba turite teisinės apsaugos draudimą.

Aukai teikiama informacija apie įtariamojo padėtį

Apie tai, kad nusikalstama veika įtariamam asmeniui yra paskirtas kardomasis kalinimas, ar kad šis asmuo buvo paleistas iš kalėjimo, jums pranešama ne visada.

Kita vertus, visada būsite informuotas apie tai, kad įtariamasis iki teismo nagrinėjimo buvo paleistas su teismo priežiūra, jeigu siekiant jus apsaugoti buvo priimta apribojanti nutartis.

Ar turiu teisę gauti nemokamas vertimo žodžiu ar raštu paslaugas (kai kreipiuosi į policiją ar kitas institucijas, arba tyrimo ir teismo nagrinėjimo metu)?

Jei nekalbate prancūzų kalba arba jos nemokate pakankamai gerai, policijos ar žandarmerijos padalinys, kuriame pranešėte apie nusikaltimą, kviečia vertėją žodžiu. Vertėjas žodžiu dalyvaus jūsų apklausoje, visuose jūsų susitikimuose su advokatu bei teismo nagrinėjimo metu.

Tyrimo metu bylai vadovaujančio teisėjo galite prašyti, kad būtų išversti svarbiausi bylos dokumentai. Svarbūs dokumentai bus išversti nemokamai, tačiau už kitų dokumentų vertimo paslaugas bus taikomas mokestis.

Kai kurie dokumentai, susiję su aukų teisėmis, jau yra išversti į dažniausiai vartojamas kalbas, ir juos policija arba žandarai jums pateiks.

Kaip valdžios institucija užtikrina, kad suprasčiau ir būčiau suprastas (jei esu vaikas; jei turiu negalią)

Jei turite negalią, dėl kurios jūsų gebėjimas bendrauti yra ribotas, jums padės tyrimą atliekančių pareigūnų ar teisėjų pakviestas vertėjas žodžiu. Vertėjas žodžiu jus lydės apklausų, susitikimų su advokatu ar teismo nagrinėjimo metu.

Jei nemokate skaityti, dokumentai jums bus perskaityti.

Jei esate nepilnametis, apklausa bus surengta atsižvelgiant į jūsų amžių ir brandos lygį, o ją atliks specialiai parengti apklausos atlikėjai, kartais dalyvaujant ir psichologui. Tais atvejais, kai reikalinga daugiau nei viena apklausa, jei įmanoma, jus apklaus tas pats tyrėjas.

Kai kuriose policijos nuovadose yra specialios patalpos su vaikams pritaikyta aplinka, kad apklausa nebūtų tokia formali.

Apklausos metu visada galite paprašyti, kad kartu dalyvautų jūsų pasirinktas suaugusysis.

Be to, jei tyrimas atliekamas dėl sunkių nusikalstamų veikų, ypač dėl bet kokių seksualinio pobūdžio nusikaltimų, jūsų apklausos bus filmuojamos arba bent jau įrašomos.

Paramos aukoms tarnybos

Kas teikia paramą aukoms?

Paramą aukoms teikia paramos aukoms asociacijos. Šių asociacijų tikslas yra konsultuoti, teikti socialinę-teisinę pagalbą ar psichologinę paramą visoms nusikaltimų aukoms nepriklausomai nuo to, ar jos dalyvauja baudžiamajame procese.

Asociacijos kiekviename apygardos teisme turi paramos aukoms biurus, skirtus teikti pagalbą ir paramą aukoms, susijusioms su vykstančiu procesu.

Be to, specializuotos asociacijos gali suteikti tinkamą paramą konkrečių nusikaltimų (pavyzdžiui, smurto šeimoje) aukoms.

Ar policija mane automatiškai nukreips į paramos aukoms tarnybą?

Tinkamais būdais būsite informuotas apie savo teisę gauti valdžios institucijai priklausančios tarnybos ar paramos aukoms asociacijos (kurios kontaktiniai duomenys jums bus pateikti), pagalbą. Teisės aktuose nenumatyta, kad policijos ar žandarmerijos tarnybos tiesiogiai kreiptųsi į paramos aukoms asociacijas, tačiau, kai patalpose yra pareigūnų, dirbančių socialinės gerovės srityje (socialinių darbuotojų arba psichologų), nes jų buvo paprašyta atvykti arba jie turi biurą, iš kurio gali būti iškviešti, šie pareigūnai gali jums padėti procese.

Kiekviename Viešojo saugumo departamento direktorate yra departamento paramos aukoms pareigūnas. Šių pareigūnų užduotis yra palaikyti ryšį su asociacijomis, pagerinti aukų priėmimo sąlygas, centralizuoti aukoms naudingą informaciją ir stebėti baudžiamojo proceso eigą siekiant suteikti informacijos apie tyrimų eigą.

Kiekvienoje departamento žandarmerijoje yra prevencijos ir bendradarbiavimo paramos aukoms pareigūnas.

Kai pateikiamas skundas dėl X asmens padarytų sunkių nusikaltimų, policijos pareigūnas skundo pateikėjui iš karto įteikia paramos aukoms formą, kad informuotų jį apie Nacionalinio paramos aukoms ir tarpininkavimo instituto (INAVEM) veiklą ir pateiktų paramos aukoms asociacijų ar socialinių tarnybų kontaktinius duomenis.

Vėliau prokuroras nusikaltimo auką gali nukreipti tiesiogiai į paramos aukoms asociaciją.

Įvykus nelaimingam atsitikimui, kurio metu nukentėjo daug žmonių (masiniam nelaimingam atsitikimui ar teroro aktui), paramos aukoms asociacijos gali gauti aukų sąrašą ir tiesiogiai su jomis susisiekti.

Kaip saugomas mano privatumas?

Tyrimo metu turite teisę, gavęs prokuroro leidimą, neatskleisti savo asmeninio adreso arba nurodyti žandarmerijos brigados, policijos nuovados ar trečiojo asmens (esant jo aiškiam sutikimui) adresą.

Galiausiai, galite prašyti, kad teisminis nagrinėjimas būtų uždaras, o teisėjai negalės atsisakyti tenkinti tokio prašymo, jei patyrėte išžaginimą, kankinimus ar žiaurų elgesį kartu su seksualine prievarta. Kitais atvejais teisminis nagrinėjimas bus uždaras tik tada, jei tam neprieštaraujate jūs arba kitas civilinis ieškovas.

Be to, kuriuo atveju, jei nedavėte sutikimo, jūsų tapatybė negali būti skelbiama žiniasklaidoje.

Be to, paramos aukoms asociacijų teikiamos paslaugos ir šių asociacijų renkami duomenys yra visiškai konfidencialūs.

Ar tam, kad man būtų suteikta aukoms skiriama parama, prieš tai turiu pranešti apie nusikaltimą?

Norint gauti paramos aukoms asociacijos paramą pateikti skundą neprivaloma.

Asmens apsauga, jei man kyla pavojus

Kokio pobūdžio apsaugos esama?

Jei patyrėte smurtą šeimoje, smurtaujantis asmuo gali būti priverstas palikti šeimos namus, jam gali būti neleista lankytis tam tikrose vietose arba jo gali būti reikalaujama dalyvauti medicininio ar psichologinio gydymo programose.

Jei patyrėte savo (buvusio) sutuoktinio ar (buvusio) sugyventinio smurtą, ir jei jums gresia rimtas pavojus, prokuroras gali jums paskirti apsaugos per atstumą įrenginį (SOS telefoną). Smurto šeimoje auka taip pat gali kreiptis į šeimos bylą teismą dėl apribojančios nutarties priėmimo, kuria pažeidėjui nustatomi tam tikri draudimai, kai yra pagrindo manyti, kad iš tiesų buvo smurtaujama, ir kad aukai gresia pavojus.

Teismas jus ir jūsų šeimą taip pat gali apsaugoti nuo galimų įtariamojo grasinimų ar jo daromo spaudimo imdamasis priemonių, kad užkirstų kelią bet kokiam kontaktui, pavyzdžiui, skirdamas kardomąjį kalinimą, teisminę priežiūrą ar kitus apribojimus.

Kas gali man suteikti apsaugą?

Už aukų apsaugą yra atsakinga teisminė institucija, kuri, atsižvelgdama į pavojų ir aukų poreikius, nurodo priimti tam tikrus sprendimus, pavyzdžiui, taikyti draudimą bendrauti ar lankytis tam tikrose vietose, pvz., aukos namuose. Sprendimai, kuriais nustatomi šie draudimai, siunčiami policijos nuovadoms ir žandarmerijos brigadoms, kurios tampa atsakingos už šių sprendimų vykdymą. Jei asmuo, kuris buvo apkaltintas arba pripažintas kaltu, pažeidžia draudimą, jis gali būti areštuotas, nes toks pažeidimas gali būti pagrindas skirti laisvės atėmimo bausmę arba apkaltinti naujo nusikaltimo padarymu.

Jei jums buvo skirtas specialus apsaugos įrenginys (SOS telefonas), galite lengvai kreiptis į skambučių tarnybą, kuri nedelsdama įspės artimiausią policijos ar žandarmerijos tarnybą, kad jos galėtų atvykti ir padėti, kai jums gresia pavojus.

Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų galimą tolesnę nusikaltimo vykdytojo žalos grėsmę?

Baudžiamųjų veikų tyrimo policijos pareigūnas, atliekantis jūsų apklausą, yra atsakingas už pirminės informacijos, skirtos tam, kad būtų individualiai įvertinta jūsų situacija ir jūsų apsaugos poreikiai, surinkimą. Pareigūnas šią informaciją perduoda procesui vadovaujančiai teisminei institucijai, kuri priima sprendimą paskirti išsamų paramos aukoms asociacijos atliekamą vertinimą, jei mano, kad tai reikalinga. Vienas iš tokio individualaus vertinimo tikslų yra nustatyti nusikaltimo vykdytojo naudojamo bauginimo ar keršto riziką.

Ar kas nors įvertins mano bylą, kad nustatytų galimą tolesnę baudžiamosios teisenos sistemos (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu) žalos grėsmę?

Pirmiau aprašytas vertinimas taip pat skirtas tam, kad būtų nustatyta antrinės viktimizacijos grėsmė dėl jūsų dalyvavimo baudžiamajame procese.

Kokia apsauga numatyta ypač pažeidžiamoms aukoms?

Itin pažeidžiamų aukų vertinimą atlieka ir paramą joms teikia paramos aukoms asociacija.

Be to, atsižvelgiant į aukos poreikius, taikomos įvairios apsaugos priemonės, pavyzdžiui:

- apklausų ir sveikatos patikrinimų skaičiaus ribojimas atliekant tik tuos, kurie yra būtini tyrimui;
- seksualinio smurto ar smurto dėl lyties atveju – galimybė, kad apklausą atliktų tos pačios lyties tyrėjas;
- apklausa, kurią tinkamose patalpose atlieka parengti tyrėjai (ir, kiek įmanoma, tie patys tyrėjai per kiekvieną apklausą).

Esu nepilnametis. Ar turiu specialių teisių?

Nepilnametė auka ne tik turi tokias pačias teises, kaip suaugusieji, bet ir naudojami specialiomis teisėmis, susijusiomis su jos amžiumi. Todėl, kai tėvai (arba teisiniai atstovai) negali užtikrinti nepilnamečio interesų apsaugos, teisminė institucija paskiria *ad hoc* globėją (vaiko giminaitį ar įgaliotą asmenį), kuris atstovauja nepilnamečiui ir įgyvendina jo teises.

Taip pat automatiškai paskiriamas advokatas vaiko interesams ginti, kuris turi dalyvauti kiekvienoje nepilnamečio apklausoje.

Vykstant tam tikrų nusikaltimų (ypač seksualinio pobūdžio) tyrimui gali būti atliekamas nepilnamečio sveikatos arba psichologinis patikrinimas siekiant įvertinti patirtos žalos pobūdį ir mastą ir nustatyti, ar vaikui reikalingas atitinkamas gydymas ar priežiūra. Nepilnamečio, kuris yra tam tikrų nusikaltimų (ypač seksualinio pobūdžio) auka, apklausos privalomai filmuojamos, kad nepilnamečio nereikėtų apklausti keletą kartų.

Galiausiai, nepriklausomai nuo nusikalstamų veikų, nuo kurių nukentėjo nepilnametis, pobūdžio, kiekvienos apklausos metu jį gali lydėti pasirinktas asmuo (artimas šeimos narys, teisinis atstovas, gydytojas ar psichologas).

Įvykdžius nusikaltimą mano šeimos narys mirė. Kokios mano teisės?

Asmuo, kuris nėra nusikalstamos veikos tiesioginė auka, gali būti laikomas netiesiogine auka ir naudotis tam tikromis teisėmis.

Netiesioginė auka, mananti, kad patyrė žalą (net ir neturtinę), tyrimo stadijoje arba tada, kai byla perduota tyrimą atliekančiam teisėjui, arba posėdžio metu (jei įtariamasis stoja prieš teismą) gali tapti civiline ieškove.

Kita vertus, netiesioginės nusikaltimo aukos, priešingai nei tiesioginės, ne visada bus šaukiamos į posėdžius ar apie juos informuojamos, jei iš anksto nepateikė atitinkamo prašymo.

Galiausiai, auka turės nurodyti patirtos žalos pobūdį, kad teisėjas galėtų nuspręsti, ar galima pritarti jo arba jos civilinio ieškovo statusui, tai yra, laikyti jį teisėtu.

Mano šeimos narys tapo nusikaltimo auka. Kokios mano teisės?

Asmuo, kuris nėra nusikalstamos veikos tiesioginė auka, gali būti laikomas netiesiogine auka ir naudotis tam tikromis teisėmis.

Netiesioginė auka, mananti, kad patyrė žalą (net ir neturtinę), tyrimo stadijoje arba tada, kai byla perduota tyrimą atliekančiam teisėjui, arba posėdžio metu (jei įtariamasis stoja prieš teismą) gali tapti civiline ieškove.

Kita vertus, netiesioginės nusikaltimo aukos, priešingai nei tiesioginės, ne visada bus šaukiamos į posėdžius ar apie juos informuojamos, jei iš anksto nepateikė atitinkamo prašymo.

Galiausiai, auka turės nurodyti patirtos žalos pobūdį, kad teisėjas galėtų nuspręsti, ar galima pritarti jo arba jos civilinio ieškovo statusui, tai yra, laikyti jį teisėtu.

Ar galiu pasinaudoti tarpininkavimo paslaugomis? Kokios taikomos sąlygos? Ar būsiu saugus vykstant tarpininkavimo procesui?

Tarpininkavimas yra teisminė priemonė, kurią galima įgyvendinti, jei tikėtina, kad taip bus atlyginta aukai padaryta žala, bus nutraukti dėl nusikalstamos veikos kilę neramumai ar prisidėta prie kaltininko reabilitacijos.

Priimti sprendimą dėl tarpininkavimo gali prokuroras esant aukos sutikimui arba jos prašymu.

Jei smurtavo aukos sutuoktinis ar buvęs sutuoktinis, registruotas partneris ar buvęs registruotas partneris, sugyventinis ar buvęs sugyventinis, tarpininkavimas vykdomas tik tada, jei to aiškiai paprašė auka. Tokiu atveju smurtautojas taip pat bus įspėtas.

Jei po tarpininkavimo aukos sutuoktinis ar buvęs sutuoktinis, registruotas partneris ar buvęs registruotas partneris, sugyventinis ar buvęs sugyventinis vėl smurtavo, tarpininkavimo toliau vykdyti negalima.

Tarpininkavimo, kurį vykdyti gali būti pavesta nusikalstamų veikų tyrimo pareigūnui, prokuroro deleguotam asmeniui ar tarpininkui, metu auka suvedama su kaltininku, užtikrinant aukos saugumą ir gavus jos sutikimą su įgyvendinimo principu ir priemonėmis. Aukos prieš jos valią negalima suvesti su kaltininku ir jokiais aplinkybėmis kaltininko ir aukos negalima palikti vienu.

Be to, ši priemonė nenaudojama, jei pasirodo, kad suvedus nusikaltimo vykdytoją ir auką pastarajai grės pavojus.

Kur galiu rasti teisės aktą, kuriame būtų išdėstytos mano teisės?

Visus Prancūzijos teisės aktus galite rasti [internetu svetainėje](#). Aukų teisės išvardytos Baudžiamojo proceso kodekse, būtent nuo 10-2 iki 10-5 ir nuo D1-2 iki D1-12 straipsnių.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepisilima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 07/09/2018

2 - Pranešimas apie nusikaltimą ir mano teisės tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu

Kaip galiu pranešti apie nusikaltimą?

Galite pateikti skundą policijai arba žandarmerijai, o ši jį perduos vietas, kurioje buvo padarytas nusikaltimas, arba kurioje gyvena arba buvo sulaikytas nusikaltimo vykdytojas, prokurorui.

Į prokurorą taip pat galite kreiptis tiesiogiai paprastu laišku, paaiškindami, kokią žalą patyrėte, nurodydami nusikalstamų veikų padarymo laiką ir vietą bei savo vardą, pavardę ir adresą.

Tomis pačiomis sąlygomis apie nusikaltimą taip pat gali pranešti bet koks asmuo, kuris nėra auka.

Kaip galiu sužinoti, kas vyksta šioje byloje?

Aukai teikiama informacija apie tyrimo eigą

Apie su ja susijusio tyrimo eigą auka gali klausti policijos arba žandarmerijos, prokuroro arba tyrimą atliekančio teisėjo (jei byla perduodama).

Nusikaltimo ir tam tikrų pažeidimų atveju tyrimą atliekantis teisėjas aukai, kuri procese yra civilinis ieškovas, kas šešis mėnesius pateiks eigos ataskaitą.

Aukai teikiama informacija apie tyrimo rezultatus

Baigus tyrimą auka informuojama apie priimtą sprendimą: tyrimą nutraukti, taikyti baudžiamajam persekiojimui alternatyvias priemones, pradėti teisminį tyrimą, šaukti kaltinamąjį į teismą. Jei byla bus nagrinėjama teisme, auka informuojama apie įtariamajam pateiktus kaltinimus, posėdžio datą ir vietą.

Skundo pateikėjui teikiama informacija

Bet kokį asmenį, kuris pranešė apie nusikaltimą, prokuroras informuoja apie tolesnius veiksmus.

Ar turiu teisę gauti teisinę pagalbą (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu)? Kokios taikomos sąlygos?

Jei neturite advokato, informacijos apie savo teises ir pareigas galite gauti apsilankę teismuose, teisės centruose (pranc. *maisons de la justice et du droit*), teisinės informacijos biuruose (pranc. *points d'accès au droit*), miestų savivaldybėse ir bendruomenės centruose, kuriuose paramos aukoms asociacijos rengia atvirus susitikimus. Šiose vietose nepriklausomai nuo savo amžiaus, pilietybės ar finansinės padėties taip pat galite gauti nemokamą teisinę konsultaciją, kurią suteiks teisės specialistai, įskaitant advokatus.

Galite gauti teisinę pagalbą, jei atitinkate šias sąlygas:

- esate Prancūzijos, Europos Sąjungos valstybės narės arba valstybės, pasirašiusios tarptautinį susitarimą su Prancūzija, pilietis arba jūsų nuolatinė gyvenamoji vieta yra Prancūzijoje ir šioje valstybėje esate teisėtai (ši sąlyga netaikoma, jei esate nepilnametis arba civilinis ieškovas);
- jūsų finansinės lėšos [1] neviršija Finansų įstatyme nustatytos didžiausios ribos. Ši sąlyga netaikoma, jei esate itin sunkaus nusikaltimo (tyčinio pasikėsinimo nužudyti, kankinimo ar žiauraus elgesio, teroro akto, išžaginimo ir pan.) auka, jei gaunate minimalias pajamas (aktyvias solidarumo pajamas, RSA) arba pagyvenusiu asmenų solidarumo pašalpą ir neturite jokių kitų pajamų šaltinių arba jei, atsižvelgiant į ginčo dalyką arba galimas su procesu susijusias išlaidas, jūsų padėtis verta išskirtinio dėmesio.

Teisinė pagalba apima:

- advokato išlaidas;
- teismo antstolio išlaidas, jei yra;
- mokesčius už ekspertizes ir pan.;
- bet kokius užstatus, kuriuos jums gali reikėti sumokėti.

Teisinė pagalba gali būti visiška arba dalinė. Prašyti suteikti teisinę pagalbą svarbu proceso pradžioje, nes išlaidos, patirtos iki prašymo pateikimo, nebus atlyginamos.

Informacijos ir prašymo suteikti teisinę pagalbą formą galite gauti iš savo advokato, teisės centre, miesto savivaldybėje, savo gyvenamosios vietos teisme ar teisme, kuriame nagrinėjama byla. Formą taip pat galite atsisiųsti spustelėję šią nuorodą: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/R1444>.

[1] *Sąlygos dėl finansinių lėšų norint gauti teisinę pagalbą:*

valdžios institucijos, vertindamos, ar jums reikalinga teisinė pagalba, atsižvelgia į pajamas, kurias gavote metų, einančių prieš prašymo pateikimo metus, sausio 1 d. – gruodžio 31 d. Šios lėšos apima visų rūšių pajamas, išskyrus išmokas šeimai ir tam tikras socialines išmokas. Taip pat vertinamos jūsų sutuoktinio, partnerio, išlaikomo (-ų) vaiko (-ų) ir visų asmenų, kurie nuolat gyvena jūsų namuose, lėšos.

Ar galiu prašyti kompensuoti išlaidas (patirtas dėl dalyvavimo tyrime ir (arba) teismo nagrinėjimo procese)? Kokiomis sąlygomis?

Tam tikromis sąlygomis su konkrečiu procesu susijusias išlaidas gali padengti teisinės apsaugos draudimas, jei jis apima kai kuriuos arba visus teisinius mokesčius, teismo antstolio, bylinėjimosi, sandorių ar ekspertizės išlaidas.

Jei draudimas šių išlaidų nepadengia, teismui paskelbus baismę ir sprendžiant klausimą dėl žalos atlyginimo, jūsų prašymu tokias išlaidas įpareigojamas atlyginti nuteistasis.

Ar galiu pateikti skundą, jei mano byla nutraukta jos neperdavus teismui?

Jei pabaigus tyrimą prokuroras nusprendžia nutraukti bylą, galite pateikti skundą kreipdamasis į generalinį prokurorą, veikiančią apeliaciniame teisme, turinčiame jurisdikciją toje vietoje, kurioje yra bylą nutraukęs teismas.

Jei generalinis prokuroras mano, kad reikalingas teismo procesas, jis gali prokurorui nurodyti iškelti baudžiamąją bylą. Jei generalinis prokuroras mano, kad jūsų reikalavimas nepagrįstas, būsite informuotas, kad dėl jūsų skundo tolesnių veiksmų nebus imtasi.

Be to, jei prokurorui pateiktas skundas buvo atmestas arba nuo skundo pateikimo praėjo daugiau nei trys mėnesiai, tapęs civiliniu ieškovu skundą galite pateikti tiesiogiai kompetentingam tyrimą atliekančiam teisėjui.

Galiausiai, galite tiesiogiai šaukti įtariamąjį į teismą paprašydamas teismo antstolio, kad šis įtariamajam įteiktų šaukimą. Tokiu atveju turėsite sumokėti užstatą, kurio dydį nustatys teismas, atsižvelgdamas į jūsų turimas finansines lėšas.

Ar galiu dalyvauti teismo nagrinėjimo procese?

Jums bus pranešta apie teismo nagrinėjimo datą ir jūs galėsite dalyvauti posėdyje. Kai kuriais atvejais teisminis nagrinėjimas yra neviešas, todėl salėje galėsite būti tik duodamas parodymus. Jei procese nesate civilinis ieškovas, jums bus neleidžiama dalyvauti viso teismo nagrinėjimo metu, jei jis yra neviešas (už uždarytų durų).

Turite besąlyginę teisę, kad teismo nagrinėjimo metu jums padėtų paramos aukoms asociacija. Šių asociacijų nariai gali jums padėti pateikiant prašymą įstoti į procesą kaip civiliniam ieškovui, dalyvauti įvairių posėdžių metu ir padėti suprasti teismo pareigūnų veiksmus ir sprendimus.

Jei jums sunku suprasti prancūzų kalbą arba ja reikšti mintis, jums bus pakviestas vertėjas žodžiu.

Posėdžio metu civilinis ieškovas gali kviesti liudytojus arba prieštarauti, kad tam tikri liudytojai būtų apklausti.

Auka arba civilinis ieškovas per teismo posėdžio pirmininką liudytojams ir kaltinamajam arba atsakovui gali užduoti klausimus.

Galiausiai, galite pateikti išvadas (rašytines pastabas) dėl techninių proceso aspektų, teisės ir (arba) bylos aplinkybių, į kurias teisėjas turi atsakyti.

Koks yra mano oficialus statusas teisingumo sistemoje? Pavyzdžiui, ar esu auka, liudytojas, civilinis ieškovas ar privatus kaltintojas, ar galiu pasirinkti jais būti?

Kai apie aplinkybes pranešama teisingumo sistemai arba policijai ir žandarmerijai, su auka susisiekiama ir ji kviečiama į apklausą.

Auka neatsako už tai, kad kaltinamasis būtų surastas arba kad jo kaltė būtų įrodyta, – tai prokuroro užduotis. Tačiau aukos gali būti prašoma pateikti bet kokią informaciją ar įrodymus, kurie padėtų nustatyti tiesą (medicinos pažymas, informaciją apie liudytojų tapatybę ir pan.).

Auka gali nuspręsti tapti civiliniu ieškovu ir įgyti teisę reikalauti finansinės kompensacijos už patirtą žalą ir gauti advokato pagalbą.

Kokios yra mano su šiuo statusu susijusios teisės ir pareigos?

Kai tik tyrimas bus perduotas policijai ar žandarmerijai, šių įstaigų pareigūnai auką apklaus. Tuo metu jie visuomet informuos auką apie jos teisę:

- gauti žalos atlyginimą ar kitą tinkamą kompensaciją už jos patirtus nuostolius, įskaitant, kai taikoma, atkuriamojo teisingumo priemonę;
- tapti civiliniu ieškovu pagal prokuroro ieškinį arba nusikaltimo vykdytoją tiesiogiai šaukiant į kompetentingą teismą arba pateikiant skundą tyrimą atliekančiam teisėjui;
- jai pageidaujant tapti civiliniu ieškovu – gauti pasirinkto arba jos prašymu advokatų asociacijos pirmininko kompetentingame teisme paskirto advokato pagalbą, kurios išlaidas apmoka auka, išskyrus atvejus, kai ji atitinka sąlygas teisei pagalbai gauti arba turi teisinės apsaugos draudimą;
- gauti vienai ar daugiau valdžios institucijų priklausančių tarnybų arba patvirtintų paramos aukoms asociacijų pagalbą;
- tam tikrų nusikalstamų veikų atveju kreiptis į Kompensacijų nusikaltimų aukoms valdybą (kai taikoma);
- būti informuota apie apsaugos priemones, kuriomis ji gali naudotis, įskaitant apsaugos orderius. Aukos taip pat informuojamos apie smurtaujančiam asmeniui taikomas sankcijas ir apkaltinamųjų nuosprendžių, kurie gali būti priimti, vykdymo sąlygas;
- aukoms, kurios nekalba prancūzų kalba, – naudotis vertėjo žodžiu paslaugomis ir gauti raštu išverstą informaciją, kuri yra būtina tam, kad auka galėtų pasinaudoti savo teisėmis;
- kad jos prašymu visais procedūros etapais ją lydėtų teisinis atstovas arba pasirinktas suaugusysis, nebent kompetentinga teisminė institucija pagrįstai nuspręstų kitaip;
- kaip savo adresą nurodyti trečiosios šalies adresą, jei ši šalis aiškiai su tuo sutinka.

Jei auka kviečiama į teismą kaip liudytojas, ji turi atvykti ir duoti parodymus.

Civilinis ieškovas asmeniškai dalyvauti neprivalo, jei jam atstovauja advokatas. Tačiau, jei civilinis ieškovas nedalyvauja ir nėra atstovaujamas, bus laikoma, kad jis atsisakė savo reikalavimo (išskyrus atvejus, kai ieškovas raštu kreipiasi į teismą ir nurodo savo reikalavimą).

Civilinis ieškovas ir auka, kviečiami duoti parodymus teisme, gali susigrąžinti dalyvavimo posėdyje išlaidas, jei to prašo teismo nagrinėjimo metu.

Ar teismo nagrinėjimo metu galiu padaryti pareiškimą ar pateikti įrodymų? Kokiomis sąlygomis?

Posėdžio metu galite daryti pareiškimus ir pateikti įrodymus. Tačiau šiuo atveju turi būti laikomasi rungimosi principo, todėl minėtą informaciją reikia iš anksto pateikti gynybai (įtariamajam ir (arba) jo advokatui) bei prokurorui.

Civiliniu ieškovu galite tapti pats arba padedant advokatui.

Turite nurodyti savo reikalavimo atlyginti nuostolius dydį (pinigų sumą, skirtą atlyginti dėl veiksmų, nuo kurių nukentėjote, patirtą materialinę žalą, neigiamus išgyvenimus, prarastą laiką). Šiame procese jus gali konsultuoti paramos aukoms asociacija.

Kokią informaciją gausiu teismo nagrinėjimo metu?

Teismo nagrinėjimo metu auka informuojama apie savo teisę tapti civiliniu ieškovu, naudotis advokato pagalba ir tam tikromis sąlygomis gauti teisinę pagalbą, taip pat galimybę būti lydimai paramos aukoms asociacijos darbuotojų.

Auka, kuri pripažįstama civiliniu ieškovu, bus informuota, kad tam tikrais atvejais dėl žalos ir palūkanų atlyginimo ji gali kreiptis į Kompensacijų nusikaltimų aukoms valdybą (CIVI), jei taip nusprendžia teismas.

Ar turėsiu galimybę susipažinti su bylos medžiaga?

Baudžiamųjų bylų teisme ir nedidelių nusižengimų bylas nagrinėjančiame teisme negalėsite tiesiogiai susipažinti su bylos medžiaga; iš pradžių turėsite gauti prokuroro leidimą.

Tačiau, jei esate civilinis ieškovas, su bylos medžiaga galėsite susipažinti tiesiogiai arba per savo advokatą, arba galėsite prašyti pateikti šios medžiagos kopiją.

Prisiekusiųjų teisme galite nemokamai gauti policijos protokolų, kuriuose užfiksuotas nusikaltimas, rašytinių liudytojų parodymų ir ekspertizų kopijas bei gauti kitų su procesu susijusių dokumentų kopijas.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 07/09/2018

3 - Mano teisės pasibaigus teisminiam nagrinėjimui

Ar galiu apskųsti sprendimą?

Teismo sprendimo apskųsti negalėsite, jei nepateikėte prašymo įstoti į baudžiamąjį procesą kaip civilinis ieškovas, siekiantis žalos atlyginimo, nes dėl aplinkybės, kad esate nusikaltimo auka, savaime netampate proceso šalimi.

Jei pateikėte prašymą įstoti į baudžiamąjį procesą kaip civilinis ieškovas, o teismas jūsų prašymą tenkino, apkaltinamojo ar išteisinamojo nuosprendžio arba paskirtos bausmės skųsti negalėsite. Galite ginčyti tik su jumis susijusias sprendimo dalis.

Kokios yra mano teisės paskelbus nuosprendį?

Visais atvejais turite teisę:

- būti informuotas apie bet kokį sprendimą, kuriuo nusikaltimo vykdytojui nustatomas draudimas su jumis bendrauti;
- per paramos aukoms asociaciją (pranc. *association d'aide aux victimes*) arba tiesiogiai Nuteistųjų integracijos ir probacijos tarnybos (pranc. *Service Pénitentiaire d'Insertion et de Probation – SPIP*) būti informuotas apie bausmės vykdymą (nuteistojo paleidimą, bausmės sumažinimą, adresą, kuriuo gyvena nuteistasis ir pan.);
- prašyti teisėjo uždrausti nusikaltimo vykdytojui su jumis susitikti ar susisiekti, jei jis laikinai paleidžiamas, yra paleistas lygtinai arba bausmė sumažinama ar pakeičiama;
- būti informuotas, jei priėmus apkaltinamąjį nuosprendį nusikaltimo vykdytojas pabėgo ir jums ar aplinkiniams asmenims gresia pavojus;
- gauti paramos aukoms asociacijos pagalbą;
- kad prieš priimant bet kokį sprendimą paleisti nuteistąjį būtų atsižvelgta į jūsų interesus, ir per penkiolika dienų nuo tada, kai paprašoma, pateikti rašytines pastabas prieš priimant bet kokį sprendimą.

Jei įstojote į procesą kaip civilinis ieškovas, taip pat turite teisę:

- būti teismo informuotas apie teisę kreiptis į kompensacijų nusikaltimų aukoms valdybą (pranc. *commission d'indemnisation des victimes d'infractions – CIVI*);
- būti atstovaujamas advokato ir (arba) naudotis teisine pagalba;
- būti informuotas apie sprendimą (jums bus išsiųsta kopija).

Kol nusikaltimo vykdytojas atlieka bausmę, turite teisę:

1. apie bet kokius jūsų interesus pažeidžiančius veiksmus pranešti teisminei institucijai (pranc. *autorité judiciaire*, tai gali būti ir prokuroras);
2. gauti kompensaciją už patirtus nuostolius žalos atlyginimo ar kitos tinkamos kompensacijos forma. Tam tikrais atvejais jūsų gali paklausti, ar sutiktumėte su atkuriamojo teisingumo priemone;
3. Baudžiamojo proceso kodekse (pranc. *Code de procédure pénale – CPP*) nustatytais atvejais ir sąlygomis, jei pageidaujate, būti informuotas apie laisvės atėmimo vykdymo bausmės pabaigą;
4. jei reikia, kad būtų įvertintas poreikis užtikrinti jums ramybę ir jūsų saugumą.

Teisminė institucija privalo užtikrinti visas šias teises bausmės, kad ir kokia būtų jos forma, vykdymo metu.

Ar turiu teisę į paramą ar apsaugą pasibaigus teisminiam nagrinėjimui? Kiek laiko?

Po teismo nagrinėjimo jums gali padėti advokatas, kuris gali patarti dėl poreikio pateikti skundą, arba patarti, kaip kreiptis į antstolį.

Taip pat galite gauti paramos aukoms asociacijos pagalbą, kurios trukmė neribojama.

Kokia informacija man bus suteikta, jei nusikaltimo vykdytojas bus pripažintas kaltu?

Jei nusikaltimo vykdytojas pripažįstamas kaltu, jums bus pranešta apie bausmę, jei pagal jos sąlygas kaltininkui draudžiama su jumis susisiekti ar prisitarti prie jūsų namų.

Jei įstojote į procesą kaip civilinis ieškovas, gausite nuosprendžio, kuriuo paskirta bausmė, kopiją.

Jei nusikaltimo vykdytojui skiriama laisvės atėmimo bausmė, jums gali būti pranešama apie siūlomą lygtinį paleidimą ir prašoma pateikti savo nuomonę.

Ar man bus pranešta, jei nusikaltimo vykdytojas bus paleistas (įskaitant paleidimo nesuėjus terminui arba lygtinio paleidimo atvejus) arba pabėgs iš kalėjimo?

Kai asmuo pripažįstamas kaltu dėl tam tikrų nusikaltimų (išžaginimo, nužudymo ar pasikėsینimo nužudyti bei daugumos seksualinio pobūdžio nusikaltimų), būsite tiesiogiai arba per savo advokatą informuotas apie nusikaltimo vykdytojo paleidimą į laisvę pasibaigus bausmei, jei to prašėte kaip auka ar civilinis ieškovas.

Pabėgimo atveju jus informuos prokuroras.

Ar būsiu įtrauktas priimant sprendimus dėl paleidimo arba lygtinio paleidimo? Pavyzdžiui, ar galiu padaryti pareiškimą arba paduoti skundą?

Kai yra pavojus, kad nuteistasis gali bandyti susisiekti su auka ar civiliniu ieškovu, o to reikėtų išvengti, už bausmių vykdymą atsakingi teismai, nusprendę, kad nuteistąjį reikia laikinai ar visam laikui paleisti į laisvę, uždraus jam bandyti susisiekti su auka ar civiliniu ieškovu, ir, jei reikia, būti netoli jo ar jos namų arba darbo vietos (CPP 712-16-2 straipsnio pirma pastraipa).

Tokį draudimą reikia nustatyti (nebent dėl nurodytų priežasčių priimamas priešingas sprendimas), jei asmuo buvo pripažintas kaltu dėl vieno iš nusikaltimų, nurodytų CPP 706-47 straipsnyje (kurie apima daugumą seksualinių nusikaltimų, CPP 712-16-2 straipsnio antra pastraipa).

Tokiais atvejais auka arba civilinis ieškovas informuojami apie priemonę ir pasekmes, kurios gresia nusikaltimo vykdytojui, jei jis nesilaikys draudimo (CPP 712-16-2 straipsnio trečia pastraipa, žr. toliau).

Jei civilinis ieškovas prašo, jo (tačiau ne aukos, kuri nėra civilinis ieškovas) vardu veikiantis advokatas gali dalyvauti ir teikti pastabas teismo procese, kurio metu svarstomas asmens, kuriam buvo paskirta ilgesnė nei penkerių metų laisvės atėmimo (pranc. *emprisonnement* arba *réclusion*) bausmė, prašymas dėl lygtinio paleidimo.

Be to, teismai, atsakingi už bausmių vykdymą, gali prieš priimdami sprendimus auką arba civilinį ieškovą tiesiogiai arba per advokatą informuoti, kad auka arba civilinis ieškovas per 15 dienų nuo tada, kai buvo pranešta, gali raštu pateikti savo pastabas. Auka arba civilinis ieškovas savo pastabas teismui gali pateikti bet koku norimu būdu.

Auka negali skųsti sprendimų, susijusių su nuteistajam paskirtos bausmės vykdymu. Jei nusikaltimo vykdytojas padaro naują nusikaltimą, auka gali pateikti naują skundą. Jei nuteistasis kaip nors pažeidžia jam nustatytus įpareigojimus ar draudimus, pavyzdžiui, nesilaiko draudimo bandyti susisiekti su auka, auka gali apie tai pranešti teisėjui, prižiūrinčiam lygtinio paleidimo sąlygas, arba prokurorui.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 07/09/2018

4. Kompensacija

Kokia procedūra taikoma reikalavimui, kad nusikaltimo vykdytojas atlygintų žalą (pvz., teismo byla, civilinis ieškinys, civilinis ieškinys baudžiamojoje byloje)?

Pagal galiojančius teisės aktus bet koks asmuo, laikantis save nusikaltimo auka, gali:

- su prašymu pripažinti civiliniu ieškovu, siekiančiu žalos atlyginimo (pranc. *constitution de partie civile*) kreiptis į tyrimą atliekantį teisėją, atsakingą už bylą;
- pareikšti ieškinį dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo (pranc. *action en référé*) arba ieškinį dėl bylos nagrinėjimo iš esmės civilinių bylų teisme (pranc. *action devant le juge civil au fond*).

1) Yra keletas būdų pareikšti civilinį ieškinį baudžiamųjų bylų teismuose.

- **Baudžiamoji byla** (pranc. *action*), iškeliama, kai prokuroras nepradėjo baudžiamojo persekiojimo (taip pradedamas baudžiamasis persekiojimas).

Yra du galimi būdai:

- **tiesioginis šaukimas atvykti** (pranc. *citation directe*), kai padarytas nesunkus nusikaltimas (pranc. *contraventions*) arba apysunkis nusikaltimas (pranc. *délits*);
- **prašymas pripažinti civiliniu ieškovu baudžiamojoje byloje** (apysunkių ir sunkių nusikaltimų atveju (pranc. *crimes*)).

- **Intervenciniai veiksmai** (pranc. *intervention*), kai baudžiamasis persekiojimas jau buvo pradėtas.

- **Prašymas pripažinti civiliniu ieškovu baudžiamojoje byloje.**

Auka gali prašyti, kad jai būtų leista įstoti į bylą kaip civiliniam ieškovui, posėdžio metu arba registruotu laišku su pranešimu apie gavimą arba faksu siųsdama baudžiamųjų bylų teismo pirmininkaujantiems teisėjams prašymą, kuriame būtų nurodyta, kad pareiškėjas nori įstoti į bylą kaip civilinis ieškovas, siekiantis žalos atlyginimo, ir nurodyta žalos, kurią prašoma atlyginti, suma. Tokį prašymą taip pat galima pateikti per advokatą.

2) Galima pareikšti civilinį ieškinį civilinių bylų teismuose pagal bendrąsias civilinės atsakomybės teisės normas.

Jei auka pateikia ieškinį dėl žalos atlyginimo civilinių bylų teisme, ji nebegalės pateikti tokio paties reikalavimo baudžiamųjų bylų teisme. Tačiau, jei auka prašo būti pripažinta civiliniu ieškovu baudžiamojoje byloje, jai neužkertamas kelias dėl to paties klausimo kreiptis į civilinių bylų teismą.

Teismas nusikaltimo vykdytojui nurodė man atlyginti žalą ir (arba) sumokėti kompensaciją. Kaip užtikrinti, kad nusikaltimo vykdytojas sumokėtų?

Jei auka, norėdama gauti kompensacijos sumą, susiduria su sunkumais, ji gali kreiptis į teismo antstolį (pranc. *huissier de justice*) dėl civilinio priverstinio vykdymo proceso. Prašymą reikia paštu išsiųsti nuteistojo pagrindinės gyvenamosios vietos (pranc. *domicile*) arba, jei nuteistasis yra kalėjime, kalėjimo buvimo vietos apygardos teismo (pranc. *tribunal de grande instance*) pirmininkaujantiems teisėjams. Gali būti areštuotas šis turtas:

- likusio nuteistojo darbo užmokesčio dalis;
- jo banko sąskaitoje esančios lėšos;
- tam tikras jo turimas turtas.

Jei nusikaltimo vykdytojas nemoka, ar gali valstybė man atlikti išankstinį mokėjimą? Kokiomis sąlygomis?

Jei nuteistasis savo noru nesumoka aukai kompensacijos, auka dėl to gali kreiptis į Pagalbos nusikaltimų aukoms išieškant žalą tarnybą (pranc. *Service d'Aide au Recouvrement des Victimes d'Infractions – SARVI*). Aukai pakanka įrodyti, kad galutiniu teismo nuosprendžiu baudžiamojoje byloje (kurio toliau skųsti negalima) jai buvo priteistas žalos atlyginimas.

SARVI vietoj asmens, atsakingo už žalą, sumoka aukai visą žalos atlyginimą iki 1000 EUR; be to, SARVI sumoka 30 proc. avansą, ne didesnę nei 3 000 EUR. Sumokėjusi avansą, SARVI likusią dalį sumoka tada, kai išieško pinigus iš nuteistojo.

Auka į SARVI turėtų kreiptis naudodama prašymo suteikti pagalbą išieškant žalą formą (pranc. *formulaire de demande d'aide au recouvrement*), kurią galima gauti apygardos teisme (pavyzdžiui, teismo bendrojoje kanceliarijoje (pranc. *guichet unique de greffe*), teisėjo, paskirto spręsti su aukomis susijusius klausimus, kanceliarijoje (pranc. *greffe du juge délégué aux victimes*), teismo antstolio biure (pranc. *bureau d'exécution*), paramos aukoms biure (pranc. *bureau d'aide aux victimes*) arba teisės centre (pranc. *maison de la justice et du droit*), teisinės informacijos biure (pranc. *point d'accès au droit*), miesto savivaldybėje ar pan. Šios įstaigos užpildytą prašymą taip pat persiųs SARVI.

Prašymą SARVI reikia pateikti ne anksčiau nei po dviejų mėnesių ir ne vėliau nei po vieno metų nuo teismo sprendimo, kuriuo buvo priteistas žalos atlyginimas, įsigaliojimo dienos.

Ar turiu teisę į kompensaciją iš valstybės?

Terorizmo ir kitų nusikalstamų veikų aukų garantijų fondas (pranc. *Fonds de garantie des victimes d'actes de terrorisme et d'autres infractions* – FGTI) pagal specialią procedūrą moka kompensacijas teroro aktų aukoms. Jis taip pat moka kompensacijas:

- išžaginimo, seksualinės prievartos, vagystės, sukčiavimo, piktnaudžiavimo pasitikėjimu, turto prievartavimo ar nuosavybės sunaikinimo ar žalos jai padarymo aukoms;
- aukoms, kurios dėl nusikaltimo visam laikui tapo neįgalios arba tapo nedarbingos;
- nužudymo ar netyčinio gyvybės atėmimo aukos giminaičiams.

Norėdama iš fondo gauti kompensaciją, auka, atitinkanti tam tikrus reikalavimus, turi kreiptis tiesiai į Kompensacijų nusikaltimų aukoms valdybą (CIVI) pareiškėjo pagrindinės gyvenamosios vietos arba baudžiamųjų bylų teismo, kuriame nagrinėjama byla dėl nusikaltimo, vietos apygardos teisme.

Prašymą valdybai reikia pateikti per trejus metus nuo nusikalstamos veikos padarymo datos. Šis laikotarpis gali būti pratęstas vieniems metams nuo tos dienos, kai buvo priimtas paskutinis teismo sprendimas baudžiamojoje byloje.

Jei nusikalstama veika buvo padaryta Prancūzijoje, kompensacija gali būti skiriama:

- Prancūzijos piliečiams;
- Europos Sąjungos valstybės narės piliečiams.

Jei nusikalstama veika buvo padaryta užsienyje, kompensaciją gali gauti tik Prancūzijos piliečiai.

1) Sunkaus asmens sužalojimo atveju:

Nukentėjusiajam gali būti visiškai atlyginta dėl asmens sužalojimo padaryta žala, kai dėl nusikaltimo žmogus mirė, buvo suluošintas arba visam laikui tapo neįgalus arba vieną mėnesį arba ilgiau buvo nedarbingas, arba jei buvo padaryti šie nusikaltimai: išžaginimas, seksualinis prievartavimas ar prekyba žmonėmis.

Valdyba atsižvelgs į socialinės paramos įstaigų, sveikatos savidraudos draugijų, draudimo bendrovių ir pan. išmokėtas išmokas. Nuostoliai dėl drabužių ar turtinė žala nekompensuojami.

2) Nesunkaus asmens sužalojimo ir turtinės žalos, atsiradusios dėl vagystės, sukčiavimo, piktnaudžiavimo pasitikėjimu, turto prievartavimo ar nuosavybės sunaikinimo ar žalos jai padarymo atveju:

Jei auka patyrė kūno sužalojimą, dėl kurio buvo nedarbinga mažiau nei vieną mėnesį, arba dėl vieno iš pirmiau minėtų nusikaltimų patyrė turtinės žalos, kompensacija skiriama laikantis griežtų sąlygų ir yra nustatyta maksimali jos dydžio riba.

Norėdama gauti tokio pobūdžio kompensaciją, auka turi atitikti šias papildomas sąlygas:

- aukos ištekliai neturi viršyti maksimalios ribos, nustatytos daliai teisinei pagalbai gauti, padaugintos iš 1,5 (pritaikoma atsižvelgiant į šeimos išlaidas);
- auka negali gauti veiksmingos ir pakankamos kompensacijos už patirtą žalą iš draudimo bendrovės, socialinės paramos įstaigos ar kitos organizacijos, kuri gali būti atsakinga;
- (tik turtinės žalos atveju) aukos materialinė padėtis ar psichologinė būklė dėl nusikaltimo yra sudėtinga.

Jei šios sąlygos tenkinamos, auka gali gauti iki 4 500 EUR kompensaciją.

Ar turiu teisę į kompensaciją, jei nusikaltimo vykdytojas nepripažintas kaltu?

Jei kaltinamasis nepripažįstamas kaltu, galite reikalauti kompensuoti žalą pareiškdamas civilinį ieškinį civilinių bylų teisme. Turėsite įrodyti, kad nusikaltimo vykdytojas yra atsakingas už jūsų patirtą žalą.

Procedūra Kompensacijų nusikaltimų aukoms valdyboje (CIVI) nėra susijusi su jokiais procesais baudžiamųjų bylų teismuose, todėl auka gali kreiptis į valdybą net ir tuo atveju, kai baudžiamųjų bylų teismas nėra priėmęs jokio nuosprendžio ar sprendimo, ir netgi tada, kai kaltinamasis buvo išteisintas.

Ar turiu teisę į specialią išmoką, kol laukiu sprendimo dėl mano pateikto reikalavimo dėl kompensacijos?

Procedūros Kompensacijų nusikaltimų aukoms valdyboje (CIVI) metu galite reikalauti tarpinės išmokos, jei jūsų teisė gauti kompensaciją neginčijama ir nėra galimybės galutinai nustatyti jūsų patirtą žalą, nes negalite apskaičiuoti bendros sumos, arba dėl

to, kad socialinės paramos įstaigos jūsų dar neinformavo, kokios sumos jums bus atlygintos. Jei šių sąlygų neatitinkate, valdybos pirmininko nuožiūra jums vis tiek gali būti skirta tarpinė išmoka.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 07/09/2018

5 - Mano teisės į paramą ir pagalbą

Esu nusikaltimo auka. Į ką turiu kreiptis dėl paramos ir pagalbos?

Paramos aukoms struktūros nurodytos paramos aukoms asociacijų kataloge [Annuaire des associations d'aide aux victimes](#).

Galite kreiptis į paramos aukoms asociaciją, esančią arčiausiai jūsų gyvenamosios vietos.

Paramos aukoms karštoji linija

Speciali pagalba aukoms

- Vaikai pavojuje: 119 – 24 valandas per parą, 7 dienas per savaitę
- Dingę vaikai: 116 000 – 24 valandas per parą, 7 dienas per savaitę
- Smurtas prieš moteris: 3919 — 7 dienas per savaitę, pirmadieniais–penktadieniais nuo 9.00 iki 22.00 ir šeštadieniais, sekmadieniais bei nedarbo dienomis nuo 9.00 iki 18.00
- Išžaginimas ir seksualinė prievarta: 0 800 05 95 95 – pirmadieniais–penktadieniais nuo 10.00 iki 19.00
- Rasistiniai išpuoliai: 01 40 35 36 55 – antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 10.30 iki 13.30
- Homofobiniai išpuoliai: 01 48 06 42 41 – pirmadieniais–penktadieniais nuo 18.00 iki 22.00, šeštadieniais nuo 14.00 iki 16.00 ir sekmadieniais nuo 18.00 iki 20.00
- [Patyčios mokykloje](#): 3020 — pirmadieniais–penktadieniais nuo 9.00 iki 20.00 ir šeštadieniais nuo 9.00 iki 18.00

Ar parama aukoms teikiama nemokamai?

Taip, paramos aukoms asociacijų teikiama pagalba yra **visiškai** nemokama.

Kokio pobūdžio paramą galiu gauti iš valstybinių tarnybų ar institucijų?

Medicinos pagalba

Auka, apsilankiusi ligoninėje, gali pasikonsultuoti su gydytoju ir gauti pažymą, kuriose būtų patvirtinti jos patirti sužalojimai.

Smurtas šeimoje

Jei gresia pavojus, auka, nepriklausomai nuo jos santuokinės padėties, gali šeimos bylų teismo teisėjui (pranc. *juge aux affaires familiales*) apygardos teisme (pranc. *tribunal de grande instance*) pateikti prašymą skubos tvarka priimti apsaugos orderį, pagal kurį auka gali laikinai gyventi šeimos namuose be smurtaujančio partnerio.

Teisinė pagalba

Kiekviename apygardos teisme yra paramos aukoms biuras (pranc. *bureau d'aide aux victimes*), kurį administruoja paramos aukoms asociacija. Šie biurai teikia informaciją ir padeda nusikalstamų veikų aukoms, jas remia, taip pat paaiškina aukoms teismų veikimą ir bet kokius vykstančius su auka susijusius procesus. Tokiu būdu aukos gali sužinoti apie:

- bet kokius neatidėliotinus veiksmus, pavyzdžiui, kai reikia skubiai atvykti į teismą (pranc. *comparution immédiate*);
- baudžiamojo proceso eigą.

Aukoms visada bus patarta dėl bet kokio kompensavimo mechanizmo, kuriuo jos gali pasinaudoti.

Teikiama pagalba yra nemokama ir konfidenciali.

Kokio pobūdžio paramą galiu gauti iš nevyriausybinių organizacijų?

Paramos aukoms asociacijos padeda aukoms proceso metu teikdamos nemokamą informaciją teisiniais ir socialinės gerovės klausimais bei psichologinę paramą. Jų atstovai gali aukoms padėti pateikti skundą arba prašymą pripažinti civiliniu ieškovu baudžiamajame procese. Jie taip pat gali dalyvauti baudžiamosios bylos posėdžiuose ir padėti aukai suprasti procedūros etapus ir įvairių bylos dalyvių priimamus sprendimus.

Paramos aukoms asociacijos gali veikti žandarmerijos ir policijos nuovadose, ligoninėse, teismo rūmuose, socialinės paramos įstaigose ir pan. Jų adresai ir telefono numeriai pateikiami teismuose ir žandarmerijos bei policijos nuovadose ir kataloge, kurį galima rasti spustelėjus šią [nuorodą](#).

Be šių įprastų paramos aukoms asociacijų yra daug kitų specialaus pripažinimo neturinčių organizacijų, dirbančių konkrečiose srityse, pavyzdžiui, susijusiose su asmens sužalojimais, smurtu šeimoje, eismo įvykiais, gydymo klaidomis ir pan. Kai kurios asociacijos, kurios specializuojasi teikdamos pagalbą smurto aukomis tapusioms moterims, gali joms ir jų vaikams suteikti laikiną būstą.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 07/09/2018